

При цьому треба мати на увазі, що в освоєнні ніш на ринках традиційних культур головну роль грають технологічні аспекти виробництва, а в нішах екзотичних культур важливішою є реклама і просування, оскільки для виробництва порівняно легко можна пристосувати технологію, яка розроблена для традиційних овочів.

Попит в нових нішах зазвичай дуже рухливий і важкопрогнозований [2]. Запити споживачів змінюються і насичуються швидко, і це вимагає від виробників високої гнучкості. Головною особливістю ніш є те, що вони мають невелику місткість, і якщо хтось вже зайняв там місце, для інших виробників умови можуть виявитися значно менш комфортними. Про це слід пам'ятати тим, хто хоче займатися овочевим бізнесом.

На овочевому ринку вільні ніші утворюються з різних причин: у зв'язку з модою на новий продукт, із-за труднощів з імпортом, необхідності заміщення деяких видів сировини у виробництві і т. п. Одним з поширених варіантів є залучення до виробництва овочевих рослин, які вже знайшли свого споживача в інших країнах, але для України є екзотикою. Але у будь-якому випадку однією з найважливіших умов є висока якість і безпека товарної продукції, що дозволить не лише задовольняти запити вітчизняного покупця, але і забезпечити високі обсяги експортувати.

Список літератури

1. Для виходу на міжнародні ринки українським аграріям треба об'єднуватися в спілки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// agro-online.com.ua/ru/public/blog/24852/details](http://agro-online.com.ua/ru/public/blog/24852/details).

2. Миллион с гектара на нишевых овощах. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ovoschevodstvo.com/journal/browse/201704/article/156>.

УДК 330.322.01:331.108

Слатвінський М. А.

к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів,
обліку та економічної безпеки,
Уманський державний педагогічний
університет ім. Павла Тичини

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ: ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Наявність загроз національній безпеці відображається на обсягах та тенденціях прямих іноземних інвестицій (ПІІ) внаслідок їх витіснення витратами на внутрішню безпеку та оборону або відповідною поведінкою інвесторів, які намагаються уникнути цих загроз [1].

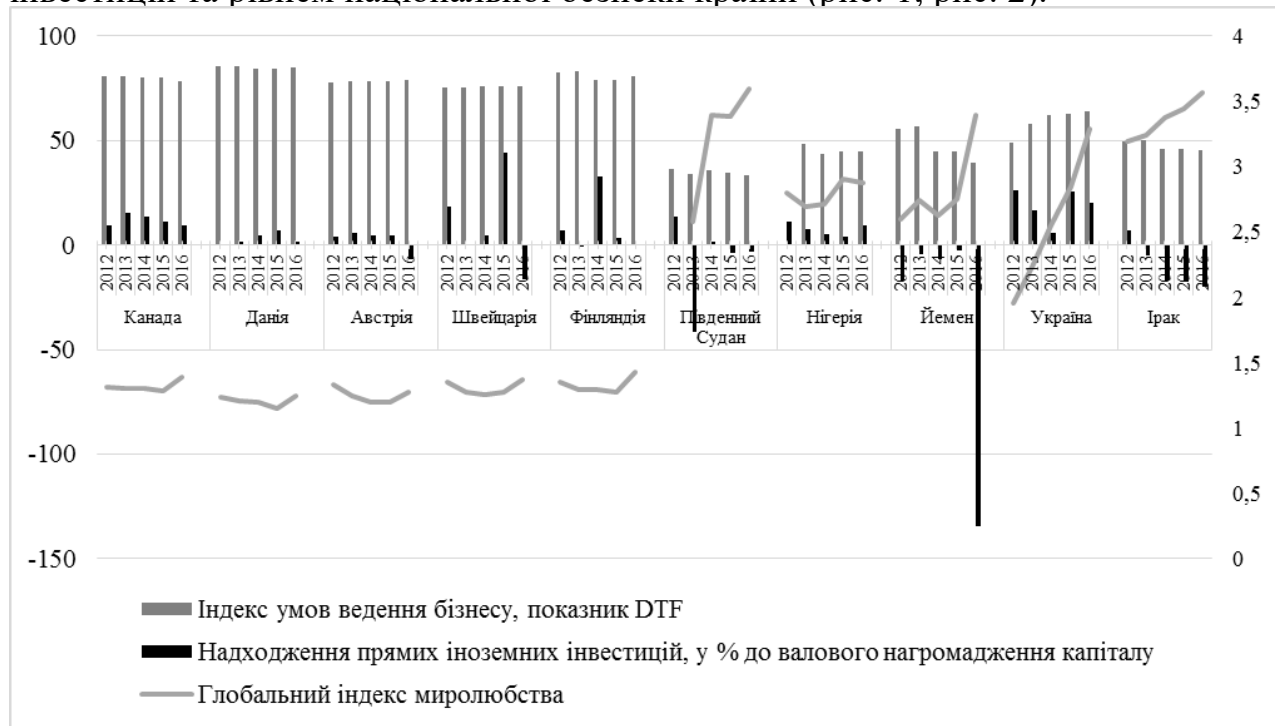
Негативний взаємозв'язок між національною безпекою та обсягами ПІІ прослідковується лише у випадку інвестицій з країн із сильними державними та суспільними інститутами, тоді як в протилежному випадку інвестори схильні інвестувати в конфліктні країни. Разом з тим, для останніх більшу

пріоритетність має доступ до ресурсів, використання переваг розташування. Взаємозалежним для бізнес-структур з різних країн є наявність корупції та дотримання права власності, і чим більш схожими є ці характеристики, тим більш інтенсивними є потоки ПІІ незалежно від наявності конфлікту в приймаючій країні [2].

Отже, погіршення рівня національної безпеки певної країни, насамперед, внаслідок поширення корупції, наявності зовнішніх та внутрішніх збройних конфліктів, недотримання громадянських прав і свобод, політичної нестабільності, призводить до виявлення іноземними інвесторами значних ризиків і скорочення інвестицій до неї. Зазвичай ці рішення приймаються наперед, тоді ж як за умови настання кризових подій зміни підходів до вироблення інвестиційних рішень не відбувається.

Відповідно, країни, що потерпають від конфліктів, як наприклад Україна, «повинні розробити ефективну економічну політику, щоб протистояти несприятливим впливам регіональної нестабільності, з тим, щоб оживити свою економіку і стимулювати економічне зростання» [3, с. 533].

Проведемо графічний аналіз економічних показників, який дозволить перевірити гіпотезу про залежність між надходженнями прямих іноземних інвестицій та рівнем національної безпеки країни (рис. 1; рис. 2).

Рис. 1. Динаміка рівня національної безпеки та надходжень ПІІ

Джерело: розраховано автором на основі даних Світового банку, ЮНКТАД, Інституту економіки та миру

Проведений графічний аналіз, за окремими виключеннями, дозволяє стверджувати про наявність співрозмірної динаміки інвестиційних та макроекономічних показників за відсутності чітко вираженої залежності від показників безпеки для країн з найвищим рівнем миролюбства та високим

рівнем економічного розвитку. Для країн, що розвиваються, та країн з транзитивною економікою, які втягнуті у збройні конфлікти, відзначається залежність між обсягами надходжень ПШ та рівнем безпеки, однак складно визначити рівень витіснення витратами на оборону ПШ. Враховуючи встановлені залежності і, разом з тим, виявленні відхилення від загальних тенденцій для окремих груп країн, необхідно віддати належне відсутності можливості врахувати всі чинники впливу на ПШ, однак маємо достатньо підстав, щоб сформулювати гіпотезу про залежність між надходженнями ПШ та рівнем національної безпеки країни, тільки залишається відкритим питання наскільки сильною є ця залежність і як вона спрямована.

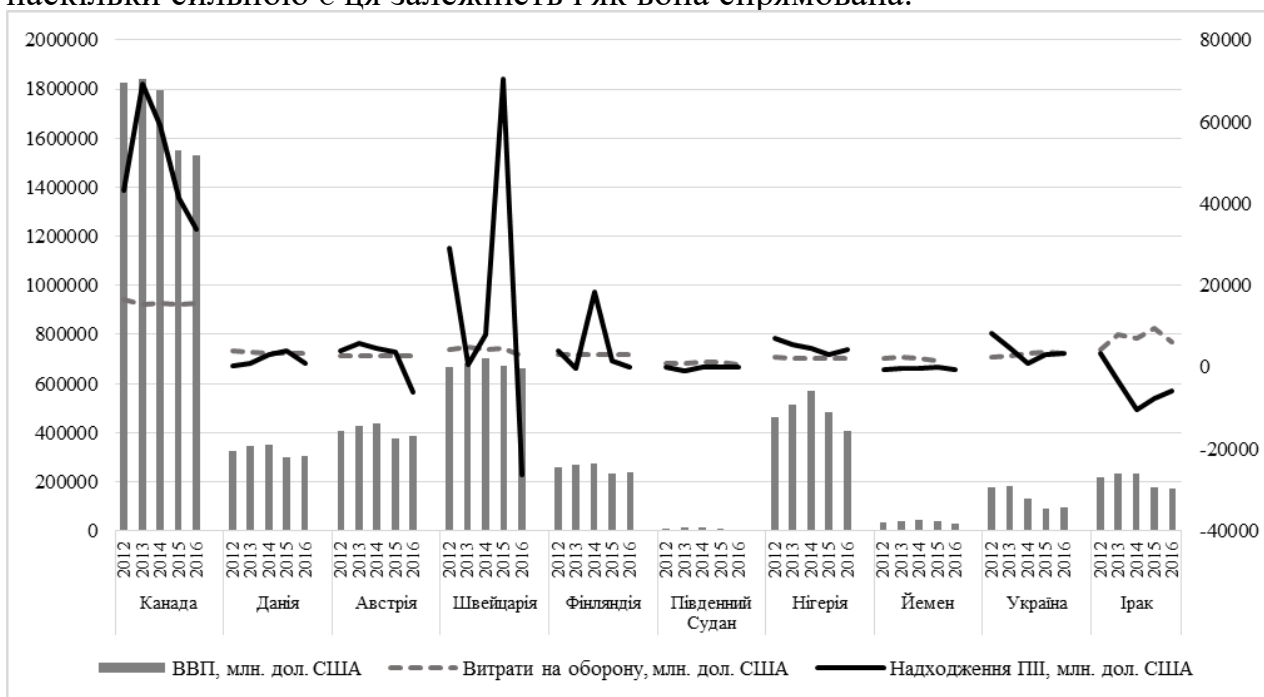

Рис. 2. Динаміка надходжень ПШ та макроекономічних показників

Джерело: розраховано автором на основі даних Світового банку та Стокгольмського інституту дослідження проблем миру

Таким чином, вирішення загроз національній безпеці засобами державної інвестиційної політики вплине і на характер і напрями надходжень ПШ в економіку країни.

Відповідно до отриманих результатів дослідження можемо запропонувати наступні заходи інвестиційної політики, спрямованої на вирішення проблем економічної безпеки:

1. Вирішення проблем в сфері національної безпеки вимагає використання дипломатичних та інших невійськових шляхів вирішення конфліктів на основі підтримки з боку міжнародних інституцій, союзницької підтримки у протистоянні зовнішній агресії та задіяння санкційних режимів до сторін, що розпалюють ворожнечу.

2. Обов'язковим є подолання корупції, оскільки вона є основною перешкодою на шляху до забезпечення розвитку країни, виступає однією з

передумов низького рівня інвестиційної активності, порушень умов договорів, погіршення результатів господарської діяльності.

3. Заходи з підвищення рівня безпеки в інвестиційній сфері мають бути спрямовані на задіяння інших визначальних факторів ПІ, такі як диверсифікація економіки; моделювання цін шляхом субсидування промислових ресурсів з метою зниження собівартості продукції; розвиток енергетичного сектору.

4. В цілях національної безпеки необхідне проведення інституціональних змін, що передбачають прозорість та передбачуваність відносин в інвестиційній сфері, а також адекватність державної інвестиційної політики загрозам національній безпеці.

Список літератури

1. The Impact of National Security on Foreign Direct Investment (FDI) In Nigeria / [E. Joseph, T. Barikui, A. Solomon, I. Felix] // Journal of Business and Management. – 2015. – Vol. 17, Iss. 5, Ver. I. – pp. 69 – 74.

2. Driffield N. International business research and risky investments, an analysis of FDI in conflict zones / N. Driffield, C. Jones, J. Crotty // International Business Review. – 2013. – Vol. 22, No. 1. – pp. 140 – 155.

3. Ghunmi D. A. The Economic Opportunity Cost for Countries Located in Crisis Zones: Evidence from the Middle East / D. A. Chunmi // Research in International Business and Finance. – 2016. – Vol. 36. – pp. 532 – 542.

УДК 338.2 : 339.13

Школенко О. Б.

к. е. н., доцент кафедри економіки та підприємництва,
ПВНЗ «Європейський університет» Уманська філія

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ АГРАРНИХ ВИРОБНИКІВ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Особливістю економічного розвитку залишається фінансова підтримка виробництва, адже при підвищенні технічного оснащення та використання інновацій спричиняє досягнення високого рівня якості продукції та зменшення витрат за рахунок модернізації. Модернізація виробництва залишається одним із основних напрямів виробництва. Кожна держава звертає увагу щодо державної фінансової політики підтримки виробників при вивченні ряду проблем, що виникають в процесі експортного виробництва, а саме: кредитування та субсидування продукції, призначеної на світовий ринок. Автор дослідивши зарубіжний досвід, аналізує та пропонує запозичити альтернативні аспекти підтримки та захисту виробників аграрної сфери для українського виробника.

У зарубіжних країнах система кредитування експорту має розгалужений характер і передбачає коротко-, середньо-, довгострокове кредитування